

Politične stvari.

Kako sodi glasilo „českega kluba“ o osnovi državnozborske večine.

Pražka „Politik“ piše v št. 165: Včeraj še le izvedel se je izid zadnje volitve, o kateri se sme trditi: konec dober, dobro vse, in uže nastopajo parlamentarne stranke. Kako bo levica skušala, združena biti, akoravno ne tako hoditi, to je v prvi vrsti njena skrb, pa kolikor se čuje iz stanu opozicije, nikakor ne kaže, da bi se levica po složnosti in disciplini odlikovati mogla. Bližje so nam danes zadeve desničine. Ta ima najprej dve nenavadno trdni skupini: česki klub in poljski klub, katerih notranja stalnost in moč delovanja se je po zadnjih volitvah izdatno ojačila. Ne gledé na to pa smatramo ponovljeno izvolitev grofa Hohenwarta za enega najpomembnejših uspehov volitev. Ne da bi bilo le količkaj dvomiti o zopetni izvolitvi moža kot grofa Hohenwarta, ki je v vseh avtonomističnih krogih po pravici tako visoko čislán. To pa je pomenljivo, da je grof Hohenwart sploh kot kandidat nastopil in poslanstvo prevzel. Ker iz tega se dá z gotovostjo sklepati, da je nekdanjega načelnika avtonomističnega, poravnalnega ministerstva volja tudi dalje še v zbornici poslancev delovati za naše skupna načela in odkloniti svoje imenovanje za uda gosposke zbornice, katero so fakcijski časniki z lahko razumljivim veseljem napovedovali.

Da grof Hohenwart ostane v zbornici poslancev, je največje pomenljivosti za prihodnje vrejenje klubov. Spominjajmo se, da je bil grof Hohenwart, ki je v zasedanji od leta 1873—1878. v klubu desnega središča združene avtonomiste iz manjših dežel storil priprave za parlamentarno delovanje. Pomota je, ako se v različnih časnikih klub desnega središča imenuje kot oni „pravne stranke“. Ne Rumunci, ne liberalni Slovenci, kakor dr. Vošnjak, ne Dalmatinci niso nikdar spadali k tako imenovani pravni stranki. Pa grofu Hohenwartu se je posrečilo, vsem tem v narodnem in političnem oziru različnim, pa po enakih avtonomističnih načelih zedinjenim poslancem pod svojim vodstvom podati trdno klubovo organizacijo. Nova vladina sistema bi prej ko ne leta 1879. ne bila mogoča bila, ako bi se ne gledé na česki in poljski klub ne bilo moglo zanašati na podporo celokupne trdne skupine Hohenwartove. Dokler je obstajala ta trdna skupina, mogla se je desnica izvrstno gibati v parlamentu, in vse naše politične pridobitve izvirajo iz časa prve dobre zadnjega zasedanja. Od onega trenutka pa, ko je vsled neljubega razpora poleg kluba Hohenwartovega nastopila četrta skupina desnice, pričele so se vse one težave, nasprotja in zmešnjave, zaradi katerih je hiral druga doba zasedanja.

Mi danes to smemo toliko odločnejše naglašati, ker nismo spadali k onim, ki so ta razpor sprejeli z malo dragim optimizmom, da se ni nič spremenilo, samo da je en klub več. Mi smo se takoj na tem mestu izrekli, da, ako se hoče nov klub držati politike kluba Hohenwartovega, ni bilo treba odcepavati se, ako pa hoče slediti drugi politiki, pa da je odcepljenje desnici nevarno.

Dogodbe pokazale so, da je bil naš strah opravičen. Od onega časa pa se je položaj bistveno razjasnil. Znano je, da je Zallinger prvi stopil iz Hohenwartovega kluba in postal divjak. Potem pa je, kakor znano, osnoval odcepljenje nemških konservativcev. Od onega časa pa se je do dobrega dokazalo, da je Lienbacher med avtonomistično organizacijo sploh nemogoč in da je Zallinger one vrste človek, ki sploh ne more hoditi po potih klubov. Potem, ko je to dokazano, nikakor ne

vidimo vzroka, zakaj bi morali nemško-konservativni poslanci štajarski in gornjeavstrijski zopet biti v posebnem četrtim klubu in bi ne vstopili zopet v dobro potrjen klub Hohenwartov. Nemci so vendar tudi gg. Greuter, Rapp in drugi udje kluba Hohenwartovega, konservativni tudi niso menj kakor gospodje Lichtenstein in Brandis. Ako bi ti za vsako ceno hoteli imeti zopet svoj klub, moralo bi se misliti, da niso avtonomisti, kakor Greuter, Rapp in dr. Tako soditi pa hvala Bogu ni vzroka. Vse tedaj kaže za to, da se vsi prejšnji udje zopet združijo v klubu Hohenwartovem, ki se bo potem z lepim številom 60 udov podajal v bitko.

S precejšnjo radovednostjo pričakuje se, kako se bodo preosnovali levičarji, toda ne bo ga razumnega, ki bi za njeno ojačenje smatral, ako bi razpadla v več klubov. Kaj bi se reklo, ako bi na tej strani nastal nov jugoslovanski klub? Nihče bi tega ne smatral za ojačenje desnice. Posebni nemško-konservativni klub pa je poleg kluba Hohenwartovega ravno tako malo opravičen, kakor posebni slovensko-dalmatinski klub. Vladi, katera hoče biti nad strankami in neodvisna od večine, mora se ve da vseč biti, ako je večina v kolikor več klubov razcepljena. Pregoreči oficijozni dopisovalci zato uže tudi hité opozarjati, da bo večina odvisna od skupine Lichtensteinove in iz tega naj bi sledilo, da ne smemo nikakoršnih avtonomističnih zahtev staviti, ampak da naj izključno le vlado podpiramo. Zmožnost delovanja desnice, v čemur nikakor ne mislimo sovražnih namenov zoper vlado, je pa bistveno odvisna od tega, da se število klubov skrči na naravno število 3, in se ne pomnoži umetno izrekoma sedaj, ko je za tretji klub dan tako razumen vodja kot grof Hohenwart. Mislimo tedaj, da smemo v imenu vseh poštenih avtonomistov uže sedaj izreči željo, da naj bi se dolgo pred shodom novega državnega zbora izvršil združenje vseh prejšnjih udov Hohenwartovega kluba v en klub.

Po volitvah za državni zbor.

(Dalje in konec.)

Vsikakor pa bo desnica imela pomenljivo nad 180 glasov segajo večino, ako bo njena osnova in njeno vodstvo, kakor se nadejamo dobra in v toliko stroga, kolikor se gre vsaj za velike politične in za pomenljiva gospodarska vprašanja.

Kar zadeva izrekoma volitve v slovenskih deželah, moramo z zadovoljnostjo zabeležiti, da se je število glasov za slovenske kandidate v kmetijskih občinah na slovenskem Koroškem in pa v Istri lepo in izdatno pomnožilo, tako da pri enakomernem napredovanju vprihodnjič vsaj z dvema poslancema več zmagamo.

V mestih in trgih na južnem Štajarskem in v Istri pa se imamo žalibog še z elementi, ki so pravi anahronizem pod sedanjo vlado.

V teh krajih glasovali in odločevali so še povsod uradniški krogi proti izvolitvi vladi prijaznih kandidatov. Enakemu pritisku ima se vlada zahvaliti, da je bil v velikem posestvu goriškem izvoljen vladi nasproten knez Hohenlohe.

V obče ostane skupina slovenskih poslancev malo spremenjena: Gorica, Trst in Istra pošlje vse dosedajne poslance, Štajarska pošlje samo na mesto dr. Vošnjaka njegovega brata; Kranjska pošlje poleg odlično izvoljenega grofa Hohenwarta še 4 stare poslance, na mesto kneza Windisch-Grätza pa g. Hrena, ena volitev je še gledé veljavnosti negotova, druga za gorenjske občine pa se